

SAMENWERKINGSVERBAND
PASSEND ONDERWIJS VO 22.03

HOOGHEVEEN MEPEL STEENWIJK

SWV VO 22.03 Schoolondersteuningsprofielen

Schoolondersteuningsprofiel

RSG Wolfsbos

SCHOOLJAREN 2017-2018 en 2018-2019

Mei 2018

Voorwoord

Binnen RSG Wolfsbos wordt passend onderwijs gezien als "goed onderwijs voor iedereen". Goed onderwijs voor leerlingen met een beperking of juist leerlingen die meer kunnen. We zien de leerlingen als een "uniek" individu met zijn eigen kwaliteiten, beperkingen en onderwijsbehoeften.

Leerlingen binnen RSG Wolfsbos zijn heel divers. Het is een heterogene groep waarbij we kunnen denken aan leerlingen met een visuele-, auditieve-, lichamelijke-, motorische beperking of langdurig zieke leerlingen. Wij staan eveneens open voor leerlingen die leer- en of gedragsproblemen hebben en voor leerlingen die meer begaafd zijn, een sporttalent of een ander talent hebben. We proberen voor een ieder zoveel mogelijk thuisnabij onderwijs te bieden. We moeten wel eerlijk zijn dat we niet alle problematiek kunnen opvangen. In het kader van passend onderwijs zullen wij wel met ouders onderzoeken en bekijken welke mogelijkheden er kunnen zijn om de leerling op te vangen binnen RSG Wolfsbos en een passend arrangement te bedenken. Wanneer leerlingen meer nodig hebben dan wij kunnen bieden, zullen we een passende plek binnen een gespecialiseerde school voor de leerling adviseren aan de ouders en zorgen voor een Toelaatbaarheidsverklaring voor de school waar de leerling geplaatst kan worden.

De intentie is dat wij ervoor kiezen om onze leerlingen zo veel mogelijk te begeleiden in hun eigen vertrouwde omgeving op school.

Wanneer gesproken wordt over passend onderwijs denken mensen voornamelijk aan de groep leerlingen die extra begeleiding nodig hebben. Termen werden en worden nog steeds gebruikt als "Rugzakje", "Rebound" of "Leerwegondersteuning". Binnen passend onderwijs gaan we steeds meer spreken over "Zorgarrangementen".

Onze school staat er om bekend dat we weinig kinderen naar het Speciaal Onderwijs doorverwijzen en dat is goed.

Om leerlingen op te vangen heeft RSG Wolfsbos op iedere locatie zorgcoördinatoren die de leerlingen monitoren, samen met de mentor. Wanneer dit niet voldoende is, heeft de zorgcoördinator overleg met de gedragsspecialist en/of maatschappelijk werker. Wanneer deze zorg onvoldoende is, wordt het zorgteam betrokken. Het zorgteam van Wolfsbos bestaat uit orthopedagogen en diverse verschillende experts die leerlingen kunnen testen, begeleiden en adviseren op een breed gebied. Verder werkt de school met een Zorg Advies Team; binnen dit team schuift eveneens expertise aan. Dit zijn ketenpartners zoals als leerplicht, zorginstellingen, politie en jeugdhulpverlening, waardoor er vlot een plan kan worden gemaakt voor een leerling die extra zorg nodig heeft.

Dit Schoolondersteuningsprofiel is met zorg en aandacht opgesteld door diverse mensen binnen onze school. Hierin kunt u lezen wat we als school allemaal doen om onze leerlingen te begeleiden naar het behalen van een diploma.

Half maart 2018 is het SOP aangepast voor het lopende schooljaar 2017 – 2018 en het schooljaar 2018 - 2019. Hier en daar zijn kleine wijzigingen aangebracht. Begin april 2018 is het gewijzigde SOP in het directie overleg geweest. Daarna besproken in de GMR.

Directie RSG Wolfsbos

INHOUDSOPGAVE

1 ALGEMEEN

- 1.1 Algemene Informatie pagina 4
- 1.2 Onderwijsaanbod pagina 6
- 1.3 Typering van de school en de leerlingen pagina 7

2 TOELATING

- 2.1 Toelatingscriteria pagina 9
- 2.2 Toelatingsprocedure pagina 11

3 VOLGEN

- 3.1 Ontwikkeling van de leerling pagina 12

4 SCHOOLKLIMAAT

- 4.1 Veiligheid en welbevinden van leerling pagina 14
- 4.2 Werken aan sociale vaardigheden pagina 15
- 4.3 Betrekken van leerlingen pagina 16

5 OUDERS

- 5.1 Betrokkenheid ouders pagina 17

6 ONDERSTEUNING

- 6.1 Omgaan met verschillen in leren pagina 19
- 6.2 Groepsarrangementen, Ondersteuningsaanpak voor groepen leerlingen pagina 20
 - 6.2.1 Time-out voorziening pagina 20
 - 6.2.2 LWOO pagina 20
 - 6.2.3 Dakpanklas pagina 21
 - 6.2.4 Tijdelijke zorggroep pagina 21
 - 6.2.5 Praktijkonderwijs pagina 22
 - 6.2.6 Trainingen pagina 22
- 6.3 Ondersteuning in de school pagina 23
- 6.4 Aanpassingen pagina 25
- 6.5 Samenwerking pagina 26

1 ALGEMEEN

1.1 Algemene Informatie

Naam en postadres school: RSG Wolfsbos
o.v.v. Locatiennaam
Postbus 199
7900 AD Hoogeveen

Locatie Groene Driehoek

Valkenlaan 1-3, 7905 AA Hoogeveen | tel.: 0528-268636 | e-mail: groenedriehoek@wolfsbos.nl

- ISK voorziening
- Tweejarige brugperiode met dakpanklassen TL/Havo, Havo/Vwo en Vwo/Vwo+
- VMBO Theoretische Leerweg
- HAVO
- VWO

Locatie Dikkenberg

Wolfsbosstraat 7, 7905 BZ Hoogeveen | tel.: 0528-265357 | e-mail: dikkenberg@wolfsbos.nl

- Leerwegondersteunend onderwijs voor leerlingen met leer- en sociaal-emotionele problemen
- VMBO - alle leerwegen
- Entree-opleiding

Locatie Harm Smeenge

Wolfsbosstraat 3, 7905 BZ Hoogeveen | tel.: 0528-262621 | e-mail: harmsmeenge@wolfsbos.nl

- Tweejarige Brugklas met dakpanklassen basis/kader en kader/tl
- VMBO 3/4 basis- en kaderberoepsgerichte leerweg
- Leerwerktraject (individueel traject in klas 4 voor leerlingen uit de basisberoepsgerichte leerweg)
- Leerwegondersteunend onderwijs

Locatie Meander

Wolfsbosstraat 7A, 7905 BZ Hoogeveen | tel.: 0528-234862 | e-mail: demeander@wolfsbos.nl

- Praktijkonderwijs
- Entree onderwijs (arbeidsmarkt kwalificerend assistent, niveau 1MBO)
- Uitstroom naar arbeid op 3 niveaus.

Aanmelding

Contactpersoon voor toelating: Centrale plaatsingscommissie, aanmelding via de website.
Website: <http://www.wolfsbos.nl>
Telefonische bereikbaarheid: alle locaties zijn telefonisch bereikbaar tussen 08:00 en 16:30 uur

Hoe is de school bereikbaar met openbaar vervoer?

Openbaar vervoer stopt dichtbij de school. OV gaat via de Meester Cramerweg o.a. naar het station.

Hoeveel leerlingen volgen onderwijs op de school?

Op locatie Groene Driehoek zitten 1161 leerlingen, op locatie Harm Smeenge zitten 457 leerlingen, op locatie Dikkenberg 158 leerlingen, locatie de Meander 94 leerlingen. Op ISK (internationale schakelklas) zitten 30 leerlingen. Peildatum 1 oktober 2016.

Totaal 1900 leerlingen.

Welke denominatie heeft de school?

Wij zijn een openbare school voor VWO, HAVO, VMBO en Praktijkonderwijs.

We vinden de ontwikkeling van de identiteit en de persoonlijkheid net zo belangrijk als de leerontwikkeling. Dat kan je alleen op een school waar de leerling zich thuis voelt.

We besteden veel aandacht aan respectvol omgaan met elkaar, verantwoordelijkheid nemen en dragen voor jezelf en voor de omgeving.

1.2 Onderwijsaanbod

Welk onderwijstype biedt de school?

	ALLE LEERJAREN	ALLEEN ONDERBOUW	ALLEEN BOVENBOUW
Praktijkonderwijs	☒	☐	☐
VMBO-Basis Beroeps	☒	☐	☐
VMBO-BB met LWOO	☒	☐	☐
VMBO-Kader Beroeps	☒	☐	☐
VMBO-KB met LWOO	☒	☐	☐
VMBO-TL / MAVO	☒	☐	☐
VMBO-TL / MAVO met LWOO	☒	☐	☐
HAVO	☒	☐	☐
VWO	☒	☐	☐
VWO+	☒	☐	☐

Welke sectoren biedt de school op welk niveau aan?

	Basis	Kader
Dienstverlening en commercie	☒	☒
Techniek en dienstverlening	☒	☒
Technologie en Commercie	☒	☒

Welke profielen kunnen gekozen worden binnen de havo- en de atheneumafdeling op de school?

	HAVO	ATHENEUM
Natuur en techniek	☒	☒
Natuur en gezondheid	☒	☒
Economie en maatschappij	☒	☒
Cultuur en maatschappij	☒	☒

Welke profielen kunnen gekozen worden binnen de praktijkonderwijs afdeling op de school?

	Vanaf leerjaar 3	Uitstroom op 3 niveaus
Economie en handel	☒	☒
Natuur, voedsel en leefomgeving	☒	☒
Techniek	☒	☒
Dienstverlening en zorg	☒	☒

1.3 Typering van de school en de leerlingen

Wat is het motto van de school?

We zien jou!"

Het is de school waar je je vertrouwd voelt, met plezier werkt, leert en verblijft, die je ontwikkeling stimuleert en je motiveert. Het is de school waar je belangstelling voor elkaar hebt, elkaar vertrouwt en die ruimte biedt aan creativiteit en talent.

Hoe is de school te typeren?

Onze bedoeling

Schooljaar 2015 / 2016 stond in het teken van de beschrijving van de bedoeling. Wat willen we doen voor en met onze leerlingen. RSG Wolfsbos is een brede scholengemeenschap met de schooltypen vwo, havo, vmbo en praktijk onderwijs.

We bevinden ons op een fraaie Campus aan de oostkant van Hoogeveen. We zijn toegankelijk voor alle levensbeschouwingen.

Wij willen een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van een leerling tot een persoon die:

- zichzelf verantwoordelijk voelt voor het eigen handelen
- weet hoe een bijdrage te leveren aan een duurzame samenleving
- zorgzaam is naar zichzelf en de ander

Bovenstaande is onze bedoeling. Daarbij horen zogenaemde leidende principes die aangeven hoe je aan je bedoeling werkt. Dat zijn er bij ons vier. We werken aan onze bedoeling door:

- een leer- en leefomgeving te creëren waar ieder zich geaccepteerd voelt en de uitdaging durft aan te gaan nieuwe kanten van zichzelf te ontdekken
- de leerling bewust te maken van de eigen sterke en zwakke kanten
- te leren van en met elkaar
- de leerling voor te bereiden op een passend vervolg

We gaan deze bedoeling de komende tijd laten spreken in onze plannen en activiteiten zodat de hierboven genoemde vier leidende principes duidelijk zichtbaar worden.

RSG Wolfsbos ziet jou staan.

Voor leerlingen betekent het dat ze kunnen verwachten dat wij nieuwsgierig zijn naar wie ze zijn en wat ze kunnen. Dat we uitgaan van hun mogelijkheden, want daar zit hun kracht. En dat we samen met hen werken aan hun toekomst.

Kortom tegen leerlingen zeggen we: jouw verhaal doet er toe.

Wat maakt de school bijzonder?

We bieden een locatie met alle schoolniveaus.

Op RSG Wolfsbos worden alle soorten onderwijs aangeboden: Praktijkonderwijs; VMBO met en zonder leerweg ondersteuning; TL/MAVO; HAVO en VWO. Alle scholen liggen op één terrein en kunnen worden gezien als één geheel, maar ook als afzonderlijke schoollocaties.

We zijn open en toegankelijk.

Een nieuwe school kiezen is niet gemakkelijk. Om de keuze gemakkelijker te maken en om leerlingen alvast voor te bereiden op het voortgezet onderwijs zijn er diverse programma's voor

leerlingen van groep 7/8 van de basisschool. Wij vinden het belangrijk om eerst een relatie op te bouwen voordat we gaan beoordelen met een cijfer. Pas als een leerling lekker in zijn vel zit, zich veilig voelt bij ons op school, dan kan de leerling goede cijfers halen. Daarom nodigen we nieuwe leerlingen voor de zomervakantie uit om kennis te komen maken met de nieuwe klas en mentor en wordt er na de vakantie gestart met een introductie en kennismakingsweek.

We bieden uitdaging.

Onze brugperiode duurt twee jaar. Leerlingen worden geplaatst in een klas waarin wordt lesgegeven op twee niveaus. Zo krijgt een leerling een goed idee van het niveau van twee verschillende opleidingen. Leerlingen worden ingedeeld in die klas waarvan zij in ieder geval het laagste niveau aan kunnen. Als de leerling meer aan kan zal de leerling in dezelfde klas een hoger niveau oppakken. Zo kan een leerling ontdekken welke opleiding het beste bij hem/haar past en wat het hoogst haalbare niveau is!

Kinderen die qua niveau functioneren tussen het Praktijkonderwijs en VMBO basisberoepsgerichte leerweg krijgen via de Dakpanklas een kans om VMBO te proberen. Lukt dit niet dan gaan zij naar de meer praktijkgerichte opleiding van het praktijkonderwijs.

We bieden Wolfsbos Excellentie.

Binnen het programma van Wolfsbos Excellentie willen we leerlingen helpen om hun excellentie te ontwikkelen. Of het nu gaat om de begeleiding bij de ontwikkeling naar een topsporter of om te ontdekken waar een leerling talent voor heeft, wij helpen leerlingen daarbij. Basisschoolleerlingen die extra uitdaging zoeken, kunnen bij ons al meedoen binnen het project Talenten Binnenboord. Binnen school werken we volgens het principe 'compacten en verrijken'. Bovendien kan een leerling bij ons zijn Cambridge English certificaten halen om zo internationaal georiënteerd te zijn.

We bieden meer dan alleen leren.

RSG Wolfsbos helpt leerlingen hun talenten te ontdekken en te ontwikkelen. Daarom krijgen ze naast lessen het activiteitenprogramma "Wolfsbos Breed" met workshops. Dit gebeurt op de Groene Driehoek en het Harm Smeenge. De leerling maakt zelf de keuze uit de te volgen workshops. Zo kan er gekozen worden voor het leren snorkelen, in een musical spelen, boetseren en ontspannen met yoga etc. Op de Dikkenberg hebben de leerlingen op vrijdagmiddag activiteiten ondergebracht in de VMA (Vrijdagmiddag activiteiten) lessen.

We bieden een goed zorgsysteem voor de leerling.

Er is een goed en duidelijk zorgsysteem, zodat een sluitende aanpak mogelijk is. Door goede samenwerking met externen kunnen we werken aan elk kind zijn eigen plan.

We zien de leerling als een uniek persoon. Dit betekent dat we zorgarrangementen kunnen opstellen op maat.

Kwaliteit

Op de website schoolvensters online van de VO-Raad staan alle scholen van Nederland letterlijk op de kaart. Dat geldt dus ook voor RSG Wolfsbos. Informatie over de kwaliteit, het onderwijsbeleid, bedrijfsvoering en de resultaten van de school zijn hier te vinden: <http://www.scholenopdekaart.nl>.

2 TOELATING

2.1 Toelatingscriteria

Advies basisschool

Het advies van de basisschool is leidend voor de toelating tot een opleiding.

De aanmelding en plaatsing v.o. Hoogeveen (december 2017)

Uitgangspunten voor aanmelding en plaatsing

Het is in het belang van leerlingen dat zij in de opleiding geplaatst worden die bij hen past. Leerlingen krijgen de mogelijkheid gedurende het onderwijstraject in de eerste twee leerjaren over te stappen naar een hogere of lagere opleiding als die beter bij hen past. Daarna gaan we ervan uit dat leerlingen in de passende opleiding zitten. Dat betekent dat we verwachten dat leerlingen in deze opleiding zonder zittenblijven of afstromen hun diploma kunnen halen.

Basisscholen geven in een schooladvies aan welk type voortgezet onderwijs het beste bij een leerling past. Daarbij kijkt de school onder andere naar:

- De aanleg en de talenten van een leerling.
- De leerprestaties.
- De ontwikkeling tijdens de hele basisschoolperiode.
- De concentratie, de motivatie en het doorzettingsvermogen van een leerling.

Het advies van de basisschool wordt onderbouwd door de scores van het cito-lvs in te vullen in de betreffende aanmeldingswijzer.

Hoe werkt de aanmeldingswijzer

1. De leerkracht van groep 8 stelt zijn het advies op.
2. De leerkracht zoekt de daarbij behorende aanmeldingswijzer.
3. De leerkracht vult de scores van de Cito-lvs toetsen M6, M7 en B8/M8 in (groep 6,7 en 8).
4. De leerkracht kijkt in welk bij dat niveau behorend profiel de leerling valt.
5. Indien de leerling in het bespreekprofiel past wordt tevens de aanmeldingswijzer van het onderliggend niveau ingevuld.

Er zijn 3 profielen mogelijk:

- Een *basisprofiel*: scores vanaf groep 6 allemaal op niveau.
- Een *gematigd profiel*: veel scores op gewenst niveau, maar niet alle.
- Een *bespreekprofiel*: scores zijn te laag voor het niveau. Op grond van de onderbouwing van de plaatsingswens kan de leerling mogelijk in een klas worden geplaatst waar dit hogere niveau wordt aangeboden.

Wanneer een leerling in het basisprofiel of gematigd profiel past, is de advisering conform het profiel. Er kan een goede reden zijn waarom de leerling het betreffende profiel in het v.o. niet zal waarmaken. In dat geval kan een lager advies worden aangegeven en gemotiveerd. Indien de leerling valt in het bespreekprofiel, gaat de leerkracht p.o. na of het onderliggend niveau beter past óf motiveert de wens om toch op het betreffende niveau geplaatst te worden.

De plaatsingscommissie van het v.o. beoordeelt de aanmeldingen op grond van de aanmeldingswijzer en het onderwijskundig rapport en bespreekt zo nodig het advies en plaatsing met het basisonderwijs.

Testen

Voor een onderwijsondersteuningsarrangement (b.v. LWOO, PRO, een gemengd VO /VSO-arrangement en VSO) kan testen noodzakelijk of van belang zijn. Voor een vroegtijdige plaatsing is het van belang deze leerlingen zo snel mogelijk te melden bij de school voor v.o.. Deze leerlingen zullen worden uitgenodigd voor het maken van de benodigde testen.

Zijn er andere criteria/voorwaarden om toegelaten te worden op de school?

Voor onderstaande opleidingen gelden bijzondere voorwaarden.

VMBO MET aanwijzing LWOO

Om in aanmerking te komen voor VMBO met LWOO, gelden de landelijke criteria:

- De leerling heeft een IQ van 75 t/m 90.
- De leerling heeft een leerachterstand van 1 tot 3 jaar op twee van de vier domeinen (begrijpend lezen, technisch lezen, spellen, inzichtelijk rekenen) waarbij minimaal één van de domeinen begrijpend lezen of inzichtelijk rekenen betreft.

of

- De leerling heeft een IQ van 91 t/m 120.
- De leerling heeft een leerachterstand van 1 tot 3 jaar op twee van de vier domeinen (begrijpend lezen, technisch lezen, spellen, inzichtelijk rekenen) waarbij minimaal één van de domeinen begrijpend lezen of inzichtelijk rekenen betreft.
- De leerling heeft leer belemmerende sociaal-emotionele problematiek.

Toelaatbaarheidsverklaring voor het PRAKTIJKONDERWIJS

Om in aanmerking te komen voor Praktijkonderwijs gelden de landelijke criteria:

- De leerling heeft een IQ tussen 55 en 80.
- De leerling heeft een leerachterstand van meer dan 3 jaar op twee van de vier domeinen (begrijpend lezen, technisch lezen, spellen, inzichtelijk rekenen) waarbij minimaal één van de domeinen begrijpend lezen of inzichtelijk rekenen betreft.

VOORTGEZET SPECIAAL ONDERWIJS

Mocht de leerling qua zorgproblematiek voor plaatsing op het Voortgezet Speciaal Onderwijs in aanmerking komen, wordt door de verwijzende school, samen met ouders, gekeken wat de mogelijkheden zijn. De Commissie voor Toelating van het Samenwerkingsverband V.O. 22.03 beoordeelt of toelating mogelijk is. Per leerling wordt bekeken wat het best passende zorgaanbod is.

Welke toelatingscriteria gelden voor leerlingen die tussentijds instromen op deze school (dus niet vanuit het basisonderwijs)?

Dit wordt per leerling bekeken. Om te beginnen moet er in de betreffende afdeling plaats zijn. Wij volgen voor wat betreft het niveau het advies van de school van herkomst. Qua zorgproblematiek kijken we of we een passend aanbod hebben.

2.2 Toelatingsprocedure

Maken onderstaande activiteiten onderdeel uit van de intake- en toelatingsprocedure?

	ALTIJD	ALLEEN ALS NODIG	NEE, NOOIT
Een intakegesprek met de leerling	☐	☒	☐
Een intakegesprek met de ouders	☐	☒	☐
Een overdrachtsgesprek met de school van herkomst	☐	☒	☐
Aanvullende testen en/of onderzoeken	☐	☒	☐
Een observatie (bijvoorbeeld tijdens een testdag)	☐	☒	☐
Een observatie op de school van herkomst	☐	☒	☐

Ruimte voor aanvullende informatie over de toelating

Er vinden gesprekken plaats met

- Leerlingen/ouders die aangemeld worden voor het LWOO en PRO.
- Bij potentiële zorgleerlingen en bij leerlingen met een Ontwikkelings Perspectief Plan (OPP).
- Tussentijdse instroom.

3 VOLGEN

3.1 Ontwikkeling van de leerling

Hoe brengt de school van elke leerling de startsituatie in beeld?

Naast het doornemen van het onderwijskundig rapport of andere dossiergegevens wordt er, als de leerling net op school zit, een aantal kenmerken nader in beeld gebracht.

	ALTIJD	ALLEEN ALS NODIG	NOOIT
In beeld brengen taalvaardigheden door afnemen methode onafhankelijke toetsen	☐	☒	☐
In beeld brengen rekenvaardigheden door afnemen methode onafhankelijke toetsen	☐	☒	☐
Screenen op dyslexie	☐	☒	☐
Screenen op dyscalculie	☐	☒	☐
Screenen op faalangst	☐	☒	☐
Screenen op hoogbegaafdheid	☐	☒	☐
In beeld brengen van het welbevinden (bijv. met SAQI)	☒	☒	☐
In beeld brengen sociale vaardigheden	☒	☒	☐
In beeld brengen vaardigheden op gebied van leren leren	☐	☒	☐
Opstellen van een OPP	☐	☒	☐

Hoe volgt de school de ontwikkeling van elke leerling?

Leerlingen worden gevolgd via het volg- en adviessysteem van Cito, rapportage van het voortschrijdend gemiddelde, leerlingenbesprekingen, mentorgesprekken, spreekavonden en samenwerking met ouders, verslaglegging in SOM en bespreking OPP.

	ALTIJD	ALLEEN ALS NODIG	NOOIT
Inzet methodeafhankelijk toetsen om de ontwikkeling te volgen	☒	☐	☐
Observeren van sociale vaardigheden in de (mentor)klas	☐	☒	☐
Periodieke, geplande individuele gesprekken met de leerling gericht op prestaties	☒	☐	☐
Periodieke, geplande individuele gesprekken met de leerling gericht op welbevinden	☒	☐	☐
Periodiek in beeld brengen onderwijsbehoeften van leerlingen	☒	☒	☐
Geregeld afstemmen met ouders over gedrag en opvallende zaken in de thuissituatie	☐	☒	☐
De mentor bespreekt zijn leerlingen met de mentor van het volgende schooljaar	☒	☐	☐
Gebruik van portfolio's	☒	☒	☐

Binnen sommige schooltypen zijn sommige van bovenstaande items altijd van toepassing. Bijvoorbeeld op de Meander (praktijkschool) wordt gewerkt met onderwijsbehoeften en een portfolio. In andere sectoren soms, als dat nodig is.

4 SCHOOLKLIMAAT

4.1 Veiligheid en welbevinden van leerling

Hoe geeft de school invulling aan het mentoraat?

De mentor is de eerst aangewezen contactpersoon voor de leerling en de ouders: de spil in de eerstelijnszorg. De mentor volgt de cijfermatige ontwikkeling van de leerling, zodat cognitieve achterstanden vroegtijdig gesignaleerd kunnen worden. De mentor spreekt leerlingen aan die te laat komen en/of verzuimen en onderhoudt het contact met de ouders. Verder volgt de mentor de persoonlijke ontwikkeling van de leerling om zo sociaal-emotionele problematiek vroegtijdig te signaleren.

Activiteiten vanuit mentoraat zijn:

- Mentorles met de eigen mentorklas.
- Gesprekken met de mentorklas.
- Mentorspreekuur.
- Individuele gesprekken met leerlingen.
- Met de leerling opstellen van een individueel plan.
- Observeren en volgen van de mentorklas op gedrag en welbevinden.
- Activiteiten gericht op positieve groepsvorming.

Hoe zorgt de school voor veiligheid en welbevinden van de leerlingen?

Op een veilige school komen leerlingen en personeelsleden graag. Daarom wordt pesten, meenemen van wapens, discriminatie en seksuele intimidatie niet getolereerd. De school heeft drie vertrouwenspersonen, er is een klachtenregeling, een leerlingenstatuut en een pestprotocol.

Brandveiligheid: in ieder gebouw hangen ontruimingsinstructies en -plattegronden. We houden met regelmaat ontruimingsoefeningen. Een deel van het personeel is opgeleid tot bedrijfshulpverleners/EHBO'er.

Hoe zorgt de school dat de overstap voor nieuwe leerlingen zo goed mogelijk verloopt?

- Eerste kennismaking voor de leerling met de nieuwe mentor én nieuwe klas voor de zomervakantie.
- Proeflessen voor de zomervakantie.
- Introductiedagen op school aan het begin van het schooljaar voor eerstejaars leerlingen.
- Leerlingen krijgen les in een kleinschalige omgeving. Zo worden de leerlingen op de grootste locatie opgevangen in een apart onderbouwgebouw.
- Indien mogelijk plaatsen bij bekenden in de klas (vriend/klasgenoot uit groep 8/zelfde omgeving).

4.2 Werken aan sociale vaardigheden

Hoe besteedt de school aandacht aan sociale vaardigheden en omgaan met elkaar?

Een deel van de mentorlessen of begeleidingslessen werken docenten aan sociale vaardigheden en/of 'omgaan met elkaar'. Er zijn voor leerlingen die dat nodig hebben verschillende trainingen in de school gericht op sociale vaardigheden, zoals: Rots en water, Meiden Venijn, Friends, etc.. Op iedere locatie kunnen verschillende trainingen worden gegeven. Daarnaast wordt er nauw samengewerkt met jeugdhulpverleningsinstanties die eveneens trainingen voor een leerling kunnen verzorgen zowel binnen de school als buiten de school. Bepaalde trainingen kunnen individueel zijn, maar kunnen ook in een groep worden gegeven.

4.3 Betrekken van leerlingen

Welke activiteiten heeft de school om leerlingen actief bij elkaar en de school te betrekken?

- Leerlingen nemen deel aan de leerlingenraad, deelraad of GMR (gezamenlijke medezeggenschapsraad).
- Klassenvertegenwoordigers behartigen de belangen van de klas bij de teamleider en in de leerlingenraad.
- Leerlingen in de beroepsopleidingen lopen intern stage in het kader van hun opleiding.
- Op verschillende locaties worden activiteiten gehouden (b.v.: wampex, OV-dag, Wolfsbosbreed, kunstcarrousel, schaaktoernooi).
- Goede doelen acties.
- Ideeënbus.
- Schoolkrant.

Hoe is de tevredenheid van de leerlingen over de school?

Uit het onderzoek van DUO blijkt dat leerlingen van RSG Wolfsbos tevreden zijn over de school (gemiddeld rapportcijfer van een 7.0). Het onderzoek werd echter met name verricht om te achterhalen waar mogelijkheden tot verbetering liggen voor de tevredenheid van de leerlingen. Er zijn inmiddels actiepunten beschreven door de verschillende locaties om de tevredenheid van de leerlingen te vergroten.

Hoe tevreden zijn leerlingen over de school in 2016-2017

Bron: scholenopdekaart.nl

In onderstaand tabel ziet u het gemiddelde cijfer op de vragen over schoolklimaat en veiligheid op de locatie Groene Driehoek van RSG Wolfsbos, uitgesplitst naar onderwijssoort en naar leerjaar. Het cijfer voor schoolklimaat is het gemiddelde van de vragen die vallen onder de categorieën 'welbevinden' en 'ervaren sociale- en fysieke veiligheid'. Het cijfer voor veiligheid is het gemiddelde van de vragen die vallen onder de categorie 'aantasting sociale- en fysieke veiligheid'. Leerlingen die in het brugjaar zitten, zijn samengevoegd en te zien bij de afkorting brj. Voor de locaties Harm Smeenge, Dikkenberg en Meander worden dit jaar ook enquêtes afgenomen.

Hoe tevreden zijn uw leerlingen over de Schoonklimaat in 2016-2017, uitgesplitst naar onderwijssoort en leerjaar?

Onderwijssoort	Leerjaar 1	Leerjaar 2	Leerjaar 3	Leerjaar 4	Leerjaar 5	Leerjaar 6
brj	7,8	8,0				
vmbo-b	<5	<5	7,3	5,5	<5	<5
vmbo-(g)t	9,0	7,9	6,8	7,3	<5	<5
havo	<5	8,1	7,0	7,2	7,2	<5
vwo		7,6	7,8	7,5	7,5	7,2

Hoe tevreden zijn uw leerlingen over de Veiligheid in 2016-2017, uitgesplitst naar onderwijssoort en leerjaar?

Onderwijssoort	Leerjaar 1	Leerjaar 2	Leerjaar 3	Leerjaar 4	Leerjaar 5	Leerjaar 6
brj	9,6	9,8				
vmbo-b	<5	<5	8,5	8,6	<5	<5
vmbo-(g)t	10,0	10,0	9,6	9,3	<5	<5
havo	<5	10,0	9,7	9,8	9,8	<5
vwo		9,4	9,8	9,9	10,0	9,8

Legenda

 Aantal respondenten

5 OUDERS

5.1 Betrokkenheid ouders

Hoe betreft de school ouders bij de schoolloopbaan van hun kind en de school?

- Kennismakingsgesprek voor de ouders met de mentor aan het begin van het schooljaar.
- Bespreken (individueel) ontwikkelingsperspectief met ouders.
- Bespreken individueel (handelings)plan met ouders.
- Inzage in actuele prestaties en aanwezigheid van hun kind via het ouderportaal.
- Organiseren spreekavonden naar aanleiding van de vorderingen.
- Organisatie van informatieve (thema)bijeenkomsten op school.
- Nieuwsbrief, website en ouderportaal om ouders op de hoogte te stellen van ontwikkelingen in en rond de school.
- Organiseren ouderbijeenkomsten (zoals ouderkring/ouderraad) om mee te denken over ontwikkelingen van de school.
- Deelname ouders in beide deelraden en de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad.

Hoe is de tevredenheid van de ouders over de school?

We constateren dat de tevredenheid van ouders het afgelopen jaar over de gehele linie is gestegen t.o.v. de vorige jaren. Ouders zijn tevreden over RSG Wolfsbos. Ze beoordelen de school met een gemiddeld rapportcijfer van 7.4. Met name over de sfeer, de kennis- en persoonlijke ontwikkeling, de communicatie, de omgeving van de school, de voorzieningen, het onderwijs en de schoolleiding zijn de ouders tevreden.

Bron: scholenopdekaart.nl

Hoe tevreden zijn de ouders over de school in 2016-2017, uitgesplitst naar vraag?

Vraag	Gemiddeld cijfer
De school biedt onderwijs dat aansluit op het niveau van mijn kind.	8,6 8,5
Ik word door de school goed geïnformeerd over de vorderingen van mijn kind.	8,1 7,9
Ik kan makkelijk contact krijgen met de school als ik dat wil.	8,6 8,5
Ik zou andere ouders aanraden deze school voor hun kind te kiezen.	8,3 8,0
Ik ben tevreden over de mentor van mijn kind.	8,3 8,4
Mijn kind gaat met plezier naar school.	7,6 7,8
Pesten wordt op school goed aangepakt.	7,8 7,7
Mijn kind krijgt op school de mogelijkheid om zijn of haar talenten te ontwikkelen.	7,7 7,8
De school stimuleert mijn kind om zijn of haar best te doen.	7,6 7,9
De school zorgt dat mijn kind geïnteresseerd is in de lesstof.	6,7 7,0
Er zijn voldoende ICT-middelen beschikbaar op school.	6,7 7,9
De school bereidt mijn kind goed voor op wat hij of zij later in de samenleving tegenkomt.	7,3 7,6
Mijn kind leert op school goed samenwerken met anderen.	8,0 8,2
De school leert mijn kind om een eigen mening te vormen.	7,8 7,9
De school houdt mij op de hoogte van belangrijke gebeurtenissen.	8,3 8,1

 Schoolscore
 Vergelijkingsgroep

Aanvullende informatie over het betrekken van ouders of de oudertevredenheid

In de school zijn er verschillende raden (ouderraad, deelraad, GMR), waar ouders kritisch kunnen meedenken in de gang van zaken op school. Regelmatig worden ouders uitgenodigd mee te denken in een klankbordgroep over een bepaald onderwerp.

6 ONDERSTEUNING

6.1 Omgaan met verschillen in leren

Hoe gaat de school om met verschillen op het gebied van de basisvaardigheden (taal en rekenen)?

Er wordt op alle niveaus aanvullend reken- en taalonderwijs geboden in de onderbouw. In de onderbouw zijn er speciale lessen om leerlingen met eventuele achterstanden in taal en rekenen te ondersteunen.

Heeft de school ondersteuningsmogelijkheden voor leerlingen met dyslexie?

Ja, namelijk:

- Dyslexie begeleiding (vooral faciliterend, in beperkte mate remediërend).
- Verlenging toets tijd.
- Voorlezen toetsen (via de computer).
- Audio hulpmiddelen.

Dyslexie betekent letterlijk: niet goed kunnen lezen. Bij dyslexie kunnen zowel lees- als spellingsproblemen voorkomen, maar deze komen ook los van elkaar voor. Als de leerling dyslexie heeft dan krijgt deze leerling een faciliteitenpas, dit is een individueel gericht zorgarrangement. In een gesprek met de leerling wordt vastgesteld welke ondersteunende maatregelen de leerling nodig heeft om goed met zijn dyslexie om te kunnen gaan. Die maatregelen nemen we op in het faciliteitenpas.

Heeft de school aanpassingen voor leerlingen die extra aandacht voor dyscalculie nodig hebben?

Ja, namelijk:

- Extra rekenles binnen speciale lessen.
- Verlenging toetstijd.
- Audio hulpmiddelen.

Voor kinderen met een dyscalculie verklaring hebben we een faciliteitenpas. Deze faciliteitenpas is gericht op wat deze individuele leerling nodig heeft. De leerling mag, als een deskundige dat verklaart, langer doen over het maken van toetsen en gebruik maken van een rekenmachine of een (beknopte) formulekaart.

Heeft de school aanpassingen gericht op begaafde leerlingen?

Ja, namelijk:

- Extra uitdagingen op vakoverstijgende vaardigheden.
- Cambridge Certificaten.
- Compacten en Verrijken.
- Extra examenvakken kunnen worden gekozen.

Binnen het programma van Wolfsbos Excellentie helpen we leerlingen om hun excellentie te ontwikkelen op breed gebied. Binnen school kan gewerkt worden volgens het principe 'compacten en verrijken' en kan een leerling zijn Cambridge Certificaten halen om zo internationaal georiënteerd te zijn. Het project Talenten Binnenboord zijn lessen voor de basisschoolleerlingen die extra uitdaging nodig hebben, die zij bij ons op school kunnen volgen.

Hoe gaat de school om met verschillen in leren?

We laten leerlingen kennis maken met verschillende leerstrategieën voor verschillende leerdoelen. Er wordt voornamelijk klassikaal lesgegeven. In de onderbouw wordt gedifferentieerd lesgegeven op twee uitstroomniveaus. Daarnaast proberen leerkrachten steeds meer gedifferentieerd les te geven door te kijken naar de onderwijsbehoeften van leerlingen.

6.2 Groepsarrangementen

ONDERSTEUNINGSAANPAK VOOR GROEPEN LEERLINGEN

Uitgangspunt in ons samenwerkingsverband is dat alle scholen extra ondersteuning (kunnen) bieden. Elke school gaat na of leerlingen extra onderwijsbehoeften hebben en bepaalt vervolgens in overleg met de ouders hoe wij de ondersteuning zouden kunnen vormgeven.

Het gaat om ondersteuning op maat voor individuele leerlingen of om ondersteuning voor meerdere leerlingen in een groepsarrangement.

Een groepsarrangement is een combinatie van activiteiten en/of aanpassingen gericht op extra ondersteuning van een specifieke groep leerlingen.

Heeft de school groepsarrangementen?

- 6.2.1 Time-out voorziening De Rebound.
- 6.2.2 LWOO (leerwegondersteunend onderwijs).
- 6.2.3 Dakpanklas LWOO/PRO.
- 6.2.4 Praktijkonderwijs.
- 6.2.5 Trainingen: divers.

6.2.1 Time-out voorziening De Rebound.

Op welke leerlingen is Time-out gericht?

Leerlingen die gedragsmatig (tijdelijk) niet kunnen voldoen aan de eisen die een reguliere schoolsetting vraagt. Afhankelijk van de problematiek van de leerling wordt voor de lessen waarbij het gedrag van de leerling niet aansluit bij de klas een passende plek binnen de school gezocht waar de leerling tijdelijk het onderwijs vervolgt. M.a.w. waar het goed gaat blijft de leerling in de groep en volgt de lessen van zijn afdeling of locatie.

Waaruit bestaat het arrangement Time-out?

Het is een intensieve training en begeleiding op gedragsgebied. Het is altijd de bedoeling en intentie dat leerlingen terugkeren naar afdeling of locatie van herkomst. De maximale duur voor verblijf in deze time-out (Rebound) is 12 weken.

Zijn er voorwaarden/procedures om mee te kunnen doen aan dit groepsarrangement?

De ouders van de leerling moeten toestemming geven voor begeleiding door externe hulpverlening.

6.2.2 LWOO

Op welke leerlingen is de aanwijzing voor het LWOO gericht?

Leerlingen met een IQ tussen de 75 t/m 90 en grote leerachterstanden op 2 relevante leergebieden.

Waaruit bestaat de aanwijzing voor het LWOO?

In de onderbouw hebben de LWOO leerlingen les in klassen van gemiddeld 15 leerlingen. Er wordt gewerkt met vaste docenten voor de groep, d.w.z. dat één docent les geeft in meerdere vakken. VMBO-LWOO kent twee locaties, waarvan 1 locatie geïntegreerd binnen het VMBO en 1 locatie met een eigen docententeam.

Locatie Harm Smeenge

Met opmerkingen [AD1]: Aanwijzing LWOO

Met opmerkingen [M22R1]:

Deze locatie beschikt over LWOO. Dit is vooral te merken aan de groepsgrootte. Het zijn met name deze leerlingen die ondersneeuwen in een grote groepssamenstelling. Een enkele dakpan leerling is ingevoegd in een lwoo groep. **Met** name wanneer er geen gedragsproblemen zijn, behoort dit tot de mogelijkheden.

Deze locatie biedt de praktijkvakken aan binnen de eigen locatie.

Locatie Dikkenberg

Deze schoollocatie is klein met een uniek en flexibel systeem voor leerlingen met een LWOO-indicatie. De locatie is bestemd voor leerlingen die extra zorg nodig hebben bij leerproblemen en/of problemen op sociaal-emotioneel gebied. Het is een specialistische locatie en speciaal voor die kinderen die extra zorg nodig hebben. Het team heeft jarenlange expertise opgedaan als een school voor leer- en opvoedingsmoeilijkheden. Ook leerlingen met ernstige gedrag- en leerproblematiek of leerlingen met extra zorg zijn bij ons welkom.

Uitgangspunten voor de aanwijzing LWOO

Er wordt gewerkt vanuit de vragen: Wat heeft een leerling nodig om goed te leren?, het gaat hier om de didactische behoeften. En wat heeft een leerling nodig om zich prettig te voelen: de pedagogische behoeften. De vragen brengen hiermee de onderwijsbehoeften van een leerling goed in kaart.

Als het basiszorgaanbod voldoende is, gaan we daarmee aan het werk, aangevuld met op de leerling afgestemde accenten. Als dat niet voldoende is, wordt verder gekeken. Misschien heeft een leerling meer hulp nodig bij het leren, door bijvoorbeeld extra aandacht van een mentor, vakdocent of onderwijsassistent. Het kan ook zo zijn dat een leerling andere extra hulp nodig heeft om zich goed te voelen of goed met anderen om te gaan. Leerlingen krijgen dan extra pedagogische hulp, door bijvoorbeeld een faalangstreductie programma, weerbaarheids- en sociale vaardigheidstraining, extra hulp en ouderbegeleiding via schoolmaatschappelijk werk.

Zijn er voorwaarden/procedures om mee te kunnen doen aan dit groepsarrangement?

Ja, soms zijn er specifieke voorwaarden. Voor b.v. de Dakpanklas, LWOO en het Praktijkonderwijs moeten leerlingen een beschikking hebben van de Regionale Verwijzingscommissie. Bij de aanmelding wordt hier direct naar gekeken en indien nodig aangevraagd bij het RVC.

6.2.3 Dakpanklas

De locatie Meander heeft een Dakpanklas. Dit is een groep die functioneert in het grijze gebied tussen PRO/LWOO. Zij hebben een praktijkonderwijs indicatie. Deze groep is vooral gericht op het bijwerken van leerachterstanden en soms gericht op het motiveren voor leren.

De groep wordt gevolgd, getest en gemonitord met school en ouders. Wanneer blijkt dat een leerling de basisberoepsgerichte leerweg aankan kan de leerling hiernaar toe overstappen.

6.2.4 Praktijkonderwijs

Het Praktijkonderwijs is een kleine locatie waarbij de klassen zo klein mogelijk worden gehouden. Dit betekent meestal 10 tot 12 leerlingen in een groep. De leerlingen volgen theorielessen en praktijkvakken. Na twee jaar wordt een keus gemaakt voor een profiel. Het niveau en de mate van zelfstandigheid maakt dat een leerling uitstroomt naar arbeid binnen een beschermde werkvoorziening, naar reguliere arbeid of dat een leerling doorstroomt naar een MBO opleiding.

Vanaf leerjaar drie werkt iedere leerling op zijn niveau via een uitgestippeld leerplan. De leerling die een meer praktische manier van leren heeft zal meer stage lopen dan een leerling die graag wil doorstromen naar het MBO. De theorie die geleerd wordt sluit dan zoveel mogelijk aan bij de arbeidsplek.

In de bovenbouw zijn twee speciale klassen met intensievere begeleiding. Bij de ene klas staat "onzekerheidsreductie" voorop, via structurering (vastlegging) *vooraf*, procesbewaking *tijdens* en

bijstelling *achteraf*. Bij de tweede leerroute staat juist weer "flexibilisering" voorop: dus niet alles vooraf vastleggen. Dit in de vorm van een zo creatief en actief mogelijke opstelling tijdens het zoekproces naar bijv. een stageadres. *Samenspraak* is hier van belang.

De twee speciale leerroutes zijn als volgt omschreven:

1. Een 'veilige' route.

Hierin plaatsen wij leerlingen die sterke behoefte hebben aan zo groot mogelijke onzekerheidsreductie. Vaak zijn het leerlingen met meerdere kenmerken op de volgende gebieden: moeilijk sociale codes kunnen lezen, weinig praktisch redzaam, sociaal niet echt weerbaar, emotioneel gauw uit balans. Kortom: kwetsbare kinderen, niet zelden met negatieve faalangst en gering vertrouwen in eigen kunnen.

2. Een 'flexibele' route.

Hierin plaatsen wij leerlingen die juist behoefte hebben aan een meer 'avontuurlijke' route buiten school, waarin eigen verantwoordelijkheid (dus ook staan voor de consequenties!) en eigen verkenning een belangrijke rol spelen. Door de bank genomen gaat het om leerlingen die zich op het praktische/sociale vlak voldoende tot goed kunnen redden, niet zelden weinig op hebben met het leren op school en die vrijmoedigheid en zelfvertrouwen uitstralen. Op zich zou je dus kunnen concluderen: robuuste, geen kwetsbare leerlingen. Deels klopt dat, deels echter ook niet. Wat deze kinderen verder met name typeert is dat zij de neiging hebben met zich zelf aan de haal te gaan, te weinig zelfkritisch, vaak impulsief, ongeremd soms, etc.. Als geheel: leerlingen die *ogenschijnlijk* zich prima lijken te redden, maar schijn bedriegt hier.

Welke leerlingen in aanmerking komen voor een dergelijk traject, wordt bepaald in gezamenlijk overleg tussen mentor en zorgteam. Cruciaal punt in de afweging zal ook zijn dat de optelsom v/d individuele leerlingen die in aanmerking komen een coherente, geen onwerkbaar groep moet kunnen gaan vormen.

6.2.5 Trainingen

Voor de trainingen kan verwezen worden naar pagina 15 & 24. Op alle locaties worden trainingen gegeven gericht op het ondersteunen van de leerling. Dit kan gericht zijn op leren, faalangst, dyslexie, rekenen, weerbaarheid, etc..

De trainingen worden niet altijd door interne deskundigen gegeven, maar ook ketenpartners worden betrokken bij individuele of specialistische trainingen.

6.3 Ondersteuning in de school

Welke (basis)vaardigheden/deskundigheid wat betreft omgaan met verschillen, is breed aanwezig bij het docententeam van de school?

Op didactisch gebied wordt er gedifferentieerd op twee niveaus. Op pedagogisch vlak wordt meer rekening gehouden met leerlingen met een specifieke ondersteuningsbehoefte.

Welke aanpassingen bieden docenten in hun aanpak om tegemoet te komen aan extra onderwijsbehoeften van (groepen) leerlingen?

	VOOR ALLE LEERLINGEN	VOOR EEN GROEP	INDIVIDUELE LEERLINGEN	NIET IN HUIS
Werken volgens een vast les model	☒	☒	☒	☐
Extra verduidelijking van lesopbouw	☐	☐	☒	☐

en regels in de les (waar mogelijk visueel maken)

Extra verduidelijking van taken in de les (m.b.v. stappenplannen)	☐	☐	☒	☐
Extra verduidelijking van grenzen aan gedrag (waar mogelijk visueel)	☐	☐	☒	☐
Extra aandacht voor aanmoediging en feedback in de les	☐	☒	☒	☐
Uitbreiding instructietijd	☐	☒	☒	☐
Leerstof aanbieden in kleinere delen	☐	☒	☒	☐
Elke dag starten met de mentor	☐	☒	☒	☐
Structureel werken volgens een programma/methode gericht op gedrag	☐	☒	☒	☐

Voor het praktijkonderwijs geldt dat alle items, met uitzondering van elke dag starten met de mentor, structureel onderdeel uitmaken van het les- en onderwijsprogramma.

Welke ondersteuningsmogelijkheden heeft de school?

	ALLEEN ALS NODIG OF VOOR GROEPEN	GEÏNTEGREERDE AANPAK VOOR ALLE LEERLINGEN	NIET IN HUIS INDIEN AAN DE ORDE WORDT DOORVERWEZEN
Zorgteam	☒	☐	☐
Studiebegeleiding (gericht op leren leren)	☐	☒	☐
Bijles (gericht op vak inhoud)	☒	☐	☐
Huiswerkbegeleiding	☐	☐	☒
Examentraining	☐	☒	☐
Ondersteuning bij beroepskeuze en/of vervolgopleiding	☐	☒	☐
Stagebegeleiding	☐	☒	☐
Begeleiding bij arbeidsinpassing	☒	☐	☐
Faalangstreductietraining	☒	☐	☐
Examenvreesreductietraining	☒	☐	☐
Weerbaarheidstraining/Sociale Vaardigheidstraining	☒	☐	☐
Agressieregulatie training	☒	☐	☐
Psycho-educatie	☒	☐	☐
Dramatherapie (PRO)	☐	☒	☒
Muziektherapie	☐	☐	☒

Over welke deskundigen beschikt de school?

Als een leerling naast de ondersteuning door de mentor nog extra zorg nodig heeft, kan de mentor in overleg met de ouders en leerling dit melden bij de betrokken zorgcoördinator. De zorgcoördinator gaat in overleg met de gedragsspecialist en schoolmaatschappelijk werk. Binnen dit team wordt dan gekeken welke extra zorg er nodig is, b.v. inzet van een orthopedagoog van school, de leerplichtambtenaar of de schoolarts. Deze extra hulp kan zijn: observatie, medisch onderzoek, testen en begeleiden op cognitief of sociaal emotioneel gebied. De school beschikt over orthopedagogen en psychodiagnostisch medewerkers, schoolmaatschappelijk werk en gedragsspecialisten. Wanneer een leerling extra hulp nodig heeft, zal de leerling worden aangemeld bij het Zorg Advies Team. School maatschappelijk werk speelt hierin een belangrijke en coördinerende rol in relatie tot de externe hulpverlening. De leerlingen die behandeld worden, worden aangedragen door de zorgcoördinatoren, teamleiders (gevoed door de mentoren), ouders, de leerlingen zelf of hulpverlenende instanties. De school werkt nauw samen met het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) van de gemeente. De korte lijnen naar een breed scala van hulpverlenende instanties, maakt het mogelijk om het aanbod van zorg zo groot mogelijk te maken. De school gaat ervan uit dat ouders/verzorgers geen bezwaar hebben tegen bespreking van hun zoon/dochter in het zorgteam als dit nodig is. Mocht dat wel zo zijn, dan kunnen ouders/verzorgers de school via de mentor of teamleider daarvan op de hoogte stellen.

6.4 Aanpassingen

Welke aanpassingen in de organisatie zijn aanwezig om tegemoet te komen aan extra onderwijsbehoeften van leerlingen?

	VOOR ALLE LEERLINGEN	VOOR EEN GROEP	INDIVIDUELE LEERLINGEN	NIET IN HUIS
Verlenging toets tijd	☐	☐	☒	☐
Voorlezen toetsen (via computer)	☐	☐	☒	☐
Voorlezen examens	☐	☐	☒	☐
Spreiding van examens over meerdere jaren	☐	☐	☒	☐
Dakplan klas	☐	☒	☒	☐
Extra leerjaar LWOO	☐	☒	☐	☐
Uitdagend leerprogramma Excellentie	☐	☐	☒	☐

Welke fysieke aanpassingen en welke ondersteuningsmiddelen heeft de school beschikbaar om tegemoet te komen aan extra onderwijsbehoeften van leerlingen?

	JA	NEE
Rolstoeltoegankelijk	☒	☐
Theorie- en praktijklokalen aangepast voor gebruik door leerlingen in een rolstoel	☒	☐
Lift	☒	☐
Invalidentoilet	☒	☐
Brede deuren	☒	☐
Tilvoorzieningen	☒	☐
Extra schoonmaak i.v.m. allergieën	☒	☐
Mogelijkheid tot rusten	☒	☐

	VOOR ALLE LEERLINGEN	VOOR EEN GROEP	NIET IN HUIS
Prikkelarme inrichting lokalen	☒	☐	☐
Prikkelarme verlichting	☒	☐	☐
Aanpassingen in de akoestiek	☒	☐	☐
Visuele ondersteuning (pictogrammen)	☐	☒	☐
Prikkelarme werkplekken binnen de lesruimte (bijv. tafel met schot)	☐	☒	☐
Stilte (werk)plek waar de leerling heen kan om rustig te werken	☐	☒	☐
Time-out ruimte met begeleider, waar de leerling heen kan om tot rust te komen	☒	☐	☐
Vaste persoon waar de leerling naar toe kan tijdens vrije momenten	☐	☒	☒

	VOOR ALLE LEERLINGEN	VOOR EEN GROEP	INDIVIDUELE LEERLINGEN	NIET IN HUIS
Laptop / tablet	☐	☒	☒	☐
Digitaal lesmateriaal	☒	☒	☒	☐
Computers met 'voorleesapplicatie'	☐	☒	☒	☐
Laptop/computer voor toetsen	☐	☒	☒	☐
Vergroot lesmateriaal	☐	☒	☒	☐

6.5 Samenwerking

SAMENWERKINGSVERBAND VO 22.03 HOOGEVEEN, MEPPEL, STEENWIJK

De school maakt deel uit van Samenwerkingsverband VO 22.03 met ongeveer 11.000 leerlingen. De scholen in het Samenwerkingsverband bevinden zich in Hoogeveen, Meppel en Steenwijk. Vanzelfsprekend komen er ook leerlingen uit andere dorpen en steden in de omgeving van deze plaatsen naar de scholen, waaronder de gemeenten Westerveld en De Wolden, die ook bij het samenwerkingsverband horen.

Het samenwerkingsverband passend onderwijs VO 22.03 wil onderwijs bieden aan iedere leerling en dat onderwijs moet passen bij wat de leerling wil en bij wat de leerling kan. Binnen het voortgezet onderwijs en in het Voortgezet Speciaal Onderwijs, bieden de scholen daarom onderwijs aan waarin gedifferentieerd wordt. In zo'n vorm van onderwijs kan elke leerling aan zijn trekken komen en al zijn mogelijkheden leren benutten.

Onze school heeft goede contacten met de toeleverende basisscholen. Het gaat dan onder andere om goede uitwisseling van informatie en het in gesprek gaan over doorlopende lijnen Rekenen, Taal en Engels.

Er vindt een paar keer per jaar overleg plaats met alle directeuren van de openbare basisscholen in Hoogeveen. In 2014 werken we Hoogeveen breed met de aanmeldingswijzer. Dit doen we samen met het Roelof van Echten College voor alle toeleverende basisscholen.

Samenwerking met ROC's

Circa 75% van onze vmbo-leerlingen gaat naar het Alfa College in Hoogeveen. De samenwerking met het Alfa College ligt gezien de regio het meest voor de hand. We hebben structureel overleg over techniek, sectorwerkstukken, doorlopende lijnen en resultaten van oud-leerlingen: hoe doen onze oud-leerlingen het?

Daarnaast is RSG Wolfsbos aangesloten bij de decanenkring Zuid-West Drenthe. De decanenkring is een zelfstandig onderdeel van een landelijke organisatie voor schooldecanen. De Kring kent haar eigen bestuur en leden en houdt zich bezig met het organiseren van activiteiten binnen de kring, die erop gericht zijn om VMBO-leerlingen voor te bereiden op hun keuze van een vervolgopleiding. De leden van de kring worden gevormd door schooldecanen uit de regio Drenthe Zuid-West.

Samenwerking met het HBO en het WO

We hebben goede contacten met hogescholen en universiteiten en werken op tal van fronten samen ten aanzien van onze leerlingen en onze medewerkers. Dit kan zijn in verband met onderzoek en stagiaires en het bezoeken van open dagen.

Heeft de school een structurele samenwerkingsrelatie met een andere V.O. of V.S.O. locatie?

Samenwerking met het Esdal College in Emmen, De Nieuwe Veste in Coevorden, RSG Ter Apel in Ter Apel en het Dr. Nassau College in Assen.

Er zijn vijf themagroepen opgericht: ICT, kwaliteitszorg, inkoop, financiën/formatie en P&O/HRM. De samenwerking verloopt erg goed. We wisselen uit, ontwikkelen samen, kopen samen in en stemmen af. Jaarlijks voeren de scholen visitaties bij elkaar uit. Aan de hand van een in Friesland ontwikkeld draaiboek hebben we per school een visitatieteam gemaakt dat van samenstelling deels wisselt al naar gelang de afdeling die visiteert of het team dat gevisiteerd wordt. Het visitatieteam is getraind en doet nuttig werk.

Samenwerking tussen V.O. en V.S.O. verloopt prima. Dat is ook nodig, omdat we voor lastige uitdagingen staan. Zo moeten we in onze regio het percentage leerlingen met een rugzak en het percentage V.S.O.-leerlingen terugbrengen. We moeten met elkaar in ongeveer 7 jaar tijd ongeveer 700.000,- besparen. De contacten met cluster 3 zijn: De Twijn Zwolle en de Windroos Hoogeveen. Voor cluster 4 zijn er contacten met de Atlas in Hoogeveen en de interne clusterschool van Ambiq. Verder zijn contacten met Bartimeus cluster 1 en Kentalis cluster 2. Daarnaast zijn contacten met Timpaan voor langdurig zieke kinderen en De Waterlelie in Zwolle voor leerlingen met epilepsie.

Samenwerkingsverband passend onderwijs V.O. 22.03

Onze school participeert met de andere middelbare scholen in Hoogeveen, Meppel en Steenwijk in dit samenwerkingsverband. Sinds november 2013 zijn we samen met VSO-besturen in de regio één samenwerkingsverband. We maken afspraken over basisondersteuning, schoolondersteuningsprofielen, financiën etc..

Heeft de school een structurele samenwerkingsrelatie met een (zorg)instelling? Centrum Jeugd en Gezin

We werken goed samen met de diverse ketenpartners, zoals de gemeente Hoogeveen, leerplicht, Accare, Jeugdzorg, Ambiq, GGZ en Yorneo. School Maatschappelijk Werk is ingezet door de gemeente en speelt de verbindende rol tussen verschillende ketenpartners.

Om leerlingen op te vangen heeft RSG Wolfsbos een eigen zorgteam met een orthopedagoog, gedragsspecialist, schoolmaatschappelijk werk en verschillende experts die leerlingen kunnen testen. We hebben als school veel contact met genoemde externe instellingen omdat daar veel kennis en ervaring aanwezig is. Het mooie is dat we de leerlingen zoveel mogelijk kunnen begeleiden in hun eigen omgeving op school.

Samenwerking rond veiligheid, VVN en alcohol en drugs

We hebben een convenant afgesloten met diverse Hoogeveense organisaties en VNN omtrent o.a. drugs en alcohol. Er is geregeld overleg met opbouwwerk, de wijkagent, de Smederijen, SWW en anderen.